

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI KÉPES HETILAP A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . . . 2 frt.
Félévre . . . . . 1 „

Felelős szerkesztő:
ZSITVAY NÁNDOR.

Egyes szám ára 6 krajczár.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST (Köztelek).

Ifj. gróf Széchenyi Imre.

Ifj. gróf Széchenyi Imre is annak a tábornak lelkes hive, a mely a mezőgazdaság ügye előbbrevitelén s a föld népe helyzetének javításán oly önzetlenül fáradozik: az agrárius tábor lelkes hive ő is, még pedig ott áll az elsők sorában és sohasem késik fel-
emelni szavát akkor, mid-
dön a földmivelő és kis-
iparos népesség boldogul-
lásáról van szó.

Gróf Széchenyi Imre még életpályájának kezdetén, a férfikor legszebb éveiben van, de már eddig is kifejtett, a közjóra irányuló munkásságával a magyar gazdák osztatlan tiszteletét és becsülését érdemelte ki.

Anyagi javakkal Istentől bőségesen megáldva, nem szorult arra, hogy dolgozzék; ám az ő jelszava nem hagyja őt a jólét kényelmes párnáin pihenni, dolgozik, fárad szakadatlanul, mert hisz a munka nemesít, még nemesebbé teszi a különben is nemes lelket. Gyönyörűsége telik a gazdálkodásban s az e téren szerzett tapasztalatait szóval és írásban is közli a gazdaközön-
séggel.

Gróf Széchenyi Imre tanulmányainak bevégezte után a nyolczvanas években sokat utazott, bejárta Amerikát és Európa nagyobb államait, mindenütt tapasztalatokat gyűjtve, behatóan tanulmányozta a különböző országok mezőgazda-

ságát azért, hogy a szerzett gazdag tapasztal-
tokat hazája javára idehaza értékesíthesse. S meg
kell vallani, hogy értékesítette is. A magyar
gazdák első és legfőbb egyesülete, az országos
magyar gazdasági egyesület nagyon sokat kö-

szönhet gróf Széchenyi
Imre lelkes működésé-
nek. Ő alaposan ismeri
a gazdák és kisiparosok
bajait, a földmives nép
szigorú helyzetét s min-
den cselekedete, tette
odairányul, hogy a bajo-
kon segítsen, a nehéz
helyzetben könnyítsen. Ő
volt nálunk az otthont
védő törvénynek előhar-
czosa, melynek célja az,
hogy a kiscgazda őrizze,
tartsa meg a maga és
gyermekei számára azt a
földet, a melyen kívül
nincsen számára hely:
az apától nyert örököt.

Kifejezést adott a jó
telepítési politika szük-
ségének is és e tekintet-
ben ő maga járt a leg-
jobb példával elől akkor,
midőn a balatonmenti el-
pusztult szőlősgazdákat
áttelepítette.

Tevékeny részt vett
az ez évben Budapesten
tartott országos gazda-
kongresszuson is, a hol

az alelnöki szerepet töltötte be.

Adja az ég, hogy azzal a lelkesedéssel, odaadás-
sal, erővel és tehetséggel még nagyon sokáig szol-
gálhassa gróf Széchenyi Imre a magyar mezőgazda-
ság ügyét, a melylyel oly fényesen megkezdette.

Ifj. gróf Széchenyi Imre.

A földadó leszállítása.

Ha megszavaztatnánk Magyarországon 11 milliónyi földmivelő népességét, hogy mit kívánnak első sorban is a törvényhozástól, bizonyosan a földadó leszállítására esnének a szavazatok.

Az 1850-ik évtől kezdve, a mikor a földadót nálunk behozták, egészen a mai napig mindig panasz, méltatlankodás kíséri a föld megadóztatására vonatkozó törvényes intézkedéseket. Mert már az első időkben tapasztalták, hogy a felvett adókulcs magas volt. 1869-ben, majd 73-ban javítani próbáltak a dolgon, de a törvényhozás nem tudott megegyezésre jutni; 1875-ben végre a VII. t.-cz. intézkedése létrehozta a katasztert. A földadó kivétele a kataszteri tiszta jövedelem után történt és alapul véve az 1867—72. évi magas terményárakat, az ország évi földadó jövedelmét 29 millió forintban állapították meg. De már a 80-as évek elején, a mint a termények ára esni kezdett, tapasztalták, hogy a kataszteri tiszta jövedelem megállapításánál magas terményárakat vettek alapul s így az a földadó, a melynek kivétele jó árak mellett helyes alapon történt, rossz árak mellett igazságtalanul terheli a gazdákat. 1883-ban tehát 26 millió forintra szállították le az állam földadó jövedelmét. Az állam évi földadó jövedelmében megállapított összeg most a földtehermentesítési járulékkal együtt 37,8 millió forintra rug, e szerint az adókulcs a föld tiszta jövedelmének ma több mint 25 százaléka.

Évi tiszta jövedelmének negyedrésztét fizeti el a gazda földadó fejében, de még ennél is többet, mert a mai rossz árak mellett az évi jövedelem alul marad az adó alapjául felvett kataszteri jövedelemen. Világos tehát, hogy a mai földadókulcs igazságtalan és főként ez a kisgazdákra nézve, mert a nagybirtokos még megél valahogy, ha évi tiszta jövedelme az alacsony terményárak mellett 30 százalékkal, tehát p. o. 10 ezer forintról 7 ezer forintra esik és még nagynehezen megbirja az adót is. De ha a kisgazda, a ki eddig évi 5—600 forintból tudott megélni, szintén 30 százalékot, azaz 180 forintot veszít ebből a kis jövedelméből, a fenmaradt 320 forintból nem tudja többé a régi magas adót fizetni, ha élni is akar, vagy pedig ha fizet, adósságba keveredik.

Az elmondottakból meg lehet itélni, hogy igazságuk van-e az agráriusoknak, mikor a földadó leszállítását követelik, vagy nincs. Annál inkább ragaszkodunk e követeléshez, mert a külföldön mindenütt intézkedett a törvényhozás a földadó leszállítása iránt. Így Ausztriában a múlt évben a pénzügyminiszter már bejelentette, hogy a földadót kétmillió forinttal csökkenteni akarja.

Ha a képviselőház csakugyan a magyar nép

érdekeinek képviselőiből áll, akkor reméljük, hogy nem fog kitérni a földadó leszállítása elől, a mint az adórendszer reformálása szőnyegre kerül és felszabadítja az igazságtalan megterhelés alul az állam fő fenntartó tényezőit, kiket a kvóta felemelése révén amugy is újabb megterhelés fenyeget.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Az új t. Ház.

November hó 25-én kezdi meg a képviselőház érdemleges üléseit, de azért a klubok, kaszinók már már most is hemzsegnek a sok új honatyától. Sok új ember van van közöttük, akiket eddig nem ismertek és sok régi alak hiányzik. Az ismertebbek közül nem lesznek ott *Ugron* Gábor, *Beöthy* Ákos és Gróf *Andrássy* Gyula, meg *Jókai* Mór, a koszorus költő, akit az őt imádó magyar nép — mint képviselőt megbuktatta. Furesa játék ez a politika. Önakarattukból maradtak ki *Horváth* Lajos, *Ernuoszt* Kelemen, *Teleszky* István, gróf *Szapáry* Gyula a parlament tehetséges tagja. A nagy közbeszólók és zavargók közül is kivesztek, *Ugron* Zoltán, *Issokutz*, *Szalay* Imre és *Drakulits*. Kiket fog ezután *Szilágyi* Dezső rendre utasítani? A kormánypárt, melynek 150 főnyi többsége van az összes pártokkal szemben, most olyan padsorokat is be fog tölteni, ahol eddig csupa tüzes ellenzék zajongott. A nemzeti-párt hátsó padsoraiból ezután a szabadelvűek lelkes éljenzéseiben fog gyönyörködhetni Bánffy. A néppárt arra a helyre húzódik fel, ahonnan annak idején a híres közbeszóló, a megboldogult gróf *Károlyi* Gábor pattogott.

Milyen ellentétek! Egyben azonban megegyeznek az összes pártok képviselői: hogy az ideai választások átkozottul sok pénzbe kerültek. Sohasem értek még ilyen drága választást. Ohajtánánk, hogy ebből a kemény leczkéből rájönnének a honatyák az általános szavazati jog behozatalának szükségére. Mert be kell látniok, hogy ha így megy a dolog, ezután csak bankárok lehetnek képviselők. Míg ha 900 ezer polgár helyett 3—4 millió szavaz, ezeket már a bankárok sem vehetik meg.

Pótválasztások. November hó 12-én tartották meg a pótválasztásokat mindazon kerületekben, melyekben a rendes választások alkalmával a jelöltek egyike sem kapott abszolút többséget. Itt közöljük a pótválasztások eredményét. *Kecskemét* felső kerületében újra *Horváth* Ádám függetlenségét választották meg, miután javára *Kossuth* Ferencz visszalépett. Az alsó kerületben heves harc fejlődött ki *Zichy* Nándor gróf, a néppárt vezére és *Nagy* Mihály kormánypárti között. Az eredmény az lett, hogy *Nagy* Mihályt *Zichy* ellenében 58 szótöbbséggel megválaszt-

tották. A néppárt sem vezérét, sem alvezérét: *Esterházy* Miklós Mórícz grófot nem bírta a jelenlegi képviselőházba beválasztatni. A *Dunapataji* kerületben *Földváry* Mihály kormánypárti dr. *Zlinszky* néppárti ellenében 1753 szótöbbséggel választott meg; *Vác*on *Gajáry* Géza kormánypártit választották meg *Révész* István néppárti ellenében. *Ráczkevény* *Földváry* Miklós kormánypárti; *Baranya-Szt.-Lőrinczen* *Jeszenszky* Ferencz Kossuth-párti választott meg. *Kisútezaújhelyen* *Markovics* János néppárti és *Sipeki* Sándor kormánypárti küzdöttek meg, győztes az utóbbi lett. A *rimaszécsi* kerület képviselője pedig *Fáy* István függetlenségi és 48-as párti lett 71 szótöbbséggel.

Miniszterváltozás. Hir szerint *Dániel* Ernő kereskedelmi és *Erdély* Sándor igazságügyi miniszterek vissza fognak lépni tárcájuktól, de valószínűleg csak a kiegyezési tárgyalások befejezése után. Báró *Dániel* Ernő a fiumei kormányzói állásra van kiszemelve.

Az első néppárti értekezlet. Az országgyűlési néppárt e hó 15-én tartotta meg első értekezletét, melyen a megválasztott összes képviselőkön kívül még a pártnak 40 tagja jelent meg. A népes értekezletet *Zichy* Nándor és *Esterházy* Miklós Mórícz grófok nyitották meg, kiknek a párt tagjai köszönetet mondtak fáradozásukért. Megalakulván a párt, ennek elnökévé *Molnár* János, jegyzőjévé pedig dr. *Marsovszky* Endre egyhangulag lettek megválasztva. A kültagokra nézve elhatározták, hogy a pártkörnek az országgyűlési képviselőkön kívül más elvbarátok is tagjai lehetnek. A következő értekezlet e hó 20—25-ike között lesz. Érdekesnek tartjuk ez alkalommal felemlíteni, hogy mint az *Ugron*-pártnak, úgy a néppárti klubnak is olyanok is tagjai sőt vezetői, akik a képviselőházban nem foglalnak helyet. Ezt az eddig szokatlan eljárást az magyarázza meg, hogy a fővezérek mindkét pártból egytől-egyig kibuktak, ami mindenestre szokatlan dolog a politikai életben. Most tehát, ha rossz tréfát akarnánk alkalmazni, ezt a két pártot olyan emberhez hasonlíthatnánk, akinek csak alsó végtagjai vannak bent a szobában; fejét azonban a küszöbön kívül tartja.

Gavalléros tromf. A komáromi Klapka-szobor leleplezésének ünnepére a szoborbizottság engedélyt kért arra, hogy a katonaság is részt vegyen a hős tábornok ünneplésében, a kit lovagias ellenfélnek ismert el az egykori osztrák hadsereg is. Erre a kérvényre a válasz az volt, hogy a komáromi helyőrség tisztjeinek az ünnepély napján — utasítás szerint — nem volt szabad mutatniok magukat. Gondoskodott az utasítás arról is, hogy ezt a parancsot megtartsák. Az ünnepély napjának délelőttjén az egész legénység fegyver- és ruhavizsgálatra állott össze és egész menáziig folyt a vizsgálat; délután pedig egy vezérőrnagy tartott szemlét a legénység fölött. A szoborbizottság tagjai pedig és az agg

honvédek reggel két órakor kimentek az ács-herkályi honvédemlékhez s ott megkoszorúzták az el-esett hősök sírját; innen pedig kihajtottak az ugynevezett uhlanus-temetőbe s borostyánlevélből készült fekete szalagos koszorút helyeztek el a megölt osztrák uhlanusok emlékoszlopára. Valljuk be, jó osztrák urak, hogy ez gavalléros visszavágás volt a magyaroktól, akik megmutatták, hogy kell tisztelni s becsülni a hősök emlékét még akkor is, ha ezek a hősök ellenségek voltak.

Heti krónika.

Az osztrákok rólunk. Az osztrák parlamentben a napokban került szóba a vám és kereskedelmi szövetség kérdése. A képviselők általában azt kívánták, hogy Ausztria mondja fel a szövetséget, mert ha ez év végéig fel nem mondja, akkor a mai vám- és kereskedelmi szerződés a törvények értelmében megújítottak tekintendő. Már pedig az osztrákok nem akarják a mai állapotot fentartani. Mindnyájan egyetértenek abban a követelésben, hogy Magyarországnak nagyobb, még pedig jóval nagyobb kvótát kell fizetnie, mint amilyent eddig fizetett. Soha még ilyen leplezetlenül, mint most nem mutatta ki az osztrák, hogy az ő felfogása szerint Magyarország csak azért létezik, hogy az ő érdekeit kiszolgálja. Elbizakodott követeléseiknek azonban nem az a magyarázata, mintha a gazdasági közösség megszüntetéséből előny háramulna Ausztriára, ez éppen nem áll, hiszen a jelen vám- és kereskedelmi szerződés mellett is mi huzzuk a rövidebbet; bizik azonban Ausztria abban, hogy a most megalakult parlament a kormánypárt óriási tulsúlyával meg fog majd hajlani követelése előtt. Ha a választások nem ütöttek volna ki ilyen kedvezően a kormánypárt javára, akkor ő is alantabban kezdené, de úgy gondolkozik, hogy az ellenzékek megfogyatkozásával megfogytak az akadályok is, melyek eddig az osztrák követelések keresztülvitelének a magyar parlamentben útját állották. Megválnak, helyesen fogják-e fel a helyzetet; rövidesen eldől, hogy a szabadelpárt nagy többsége esakugyan arra való-e, hogy kiszolgáltasson bennünket Ausztria kapzsiságának. Mig módunkban nem áll bírálatot mondani, addig legalább reméljük a magyar parlament hazafiságától, hogy az osztrák követelések előtt gátakat fog állítani. Az osztrák parlamentben általában olyan gyűlöletes hangon beszélnek felőlünk, amely a közöttünk fenálló barátságos viszonynak éppen nem felel meg. Biz ez a haragos szomszéd, akinek sehogy sem tetszik, hogy mi is felesperedtünk valamennyire, ha mégis barát-

ságot tart fenn velünk, ezt csak azért teszi, mert hasznot remél látni belőle. Rendkívül érdekes, miként nyilatkoznak egyes osztrák képviselők a mi politikai állapotainkról. Dr. Kramar a többek közt ezt mondja:

A liberálizmus nevében tiltakoznom kell az ellen, hogy a liberálizmusban ott (Magyarországon) nem találunk egyebet mind rend- és csendőrséget. (Helyeslés). A népáramlat, a nemzeti törekvések ellen nincs más segítség, mint a rendőrség? Ez mindenesetre különös liberálizmus és mindenesetre örülök, hogy bár az egész világ nem tart bennünket a liberálizmus eldorádjának, legalább annyira vagyunk már, hogy a nép áramlata ellen rendőrséget nem alkalmaznak.

Laeger beszédjében a magyarországi választásokat is érinti, melyek szerinte a legnagyobb korrupció segítségével folytak le. „Mi osztrákok megbotránkozunk azon, hogy a mi katonáinkat használták fel arra, hogy tisztességes, jóra való választókat választói joguktól megfoszszanak, megbotránkozunk továbbá azon, hogy a magyar kormány, mely a Kossuth-párttal paktál, a mi katonáinkat használja föl arra, hogy Kossuth-párti embereket képviselőkké megválasszon. Jogunkban áll azt mondani, hogy az olyan képviselőházat, a mely ily módon jött létre, előbb közelebről meg akarjuk nézni, mielőtt vele szóba állunk, tudni akarjuk, vajjon ez a képviselőház Magyarország lakosságának többségét képviseli-e.”

Ime, az osztrák képviselőház tárgyalásából látjuk, hogy a most lezajlott választások alkalmából tapasztalt visszaélések — melyeket mi is ostromoztunk — már a szomszéd külállamban is feltűntek és állami tekintélyünk ellen fegyvereket kovácsolnak azokból. Bátran kérdezhethetnénk: mi jögen teszi ezt az osztrák? Mert neki semmi köze sincs a mi belpolitikai viszonyainkhoz, s ha mégis beléjük mártja magát, ezzel csak a fennhatóság után való erőlködését teszi nyilvánvalóvá. Erre a mi válaszuk legfeljebb az lehet, hogy mindenki a saját portája előtt seperjen.

Olasz-afrikai béke. Az olaszok Menelik királylyal megkötötték a békét s a békeszerződés feltételeit már Umberto olasz király is elfogadta. Ezzel véget ért a szerencsétlen abessziniai hadjárat, mely az olasz fegyverre nézve meglehetősen dicstelen eredménnyel járt. A békeszerződés is nagy megalázás Olaszországra, mert kénytelen volt elfogadni azokat a feltételeket, melyeket Menelik eléje irt. Ezek szerint Olaszországnak el kell ismernie Aethiopia függetlenségét s Tigréről le kell mondania. Ez azt jelenti, hogy Afrikában az olasz megszűnt ur lenni. Menelik király az 1300 olasz hadifoglyot is kiadja, de a foglyok tartási költségét Olaszország tartozik megfizetni. Hir szerint az olasz kormány 10 millió lira (mintegy 4 és fél millió forint) kárpótlást fog fizetni Meneliknek. A békeszerződésnél az afrikai király gavallérosan viselte magát, mert Olaszország hadi erejét úgy megtörték az afrikai kalandok, hogy súlyosabb feltételeket is elfogadott volna. Azért mégis nagy az elkeseredés Olaszországban, hogy az

európai nagyhatalmi államok egyikének fegyverén az afrikai félvad hordák ilyen esorbát ejtettek. Bennünket azért érdekel különösen a dolog, mert Olaszország, mint a hármasszövetség tagja, szövetséges társunk s most az afrikai kudarcból leczkét kaptunk, hogy mit érne az olasz fegyversegítség, ha háborúra kerülne a sor. Láttuk, hogy ennek a nagyhatalmi államnak hadserege nem sokat ér; az afrikai veszteség nagyban megrontotta tekintélyét s ezzel romlott a hármasszövetség tekintélye is, melynek a németek magatartása sem valami nagyon kedvez.

MI UJSÁG?

Erzsébet királyné nevenapja. Minden évben megszokta ünnepelni az ország lakossága Erzsébet királyasszony nevenapját. A fővárosban és a vidéken egyaránt a házak ormára kitűzött nemzeti színű zászlók hirdették az idén is november 19-én, hogy ünnepet ül a hű magyar nép, felséges nagyasszonyának névünnepe. A templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak mindenütt. Budapesten a Mátyás-templomban délelőtt 10 órakor tartott a hivatalos istentisztelet, melyre az egyházi és világi főméltóságok és hatóságok képviselői nagy számban jelentek meg.

Az orleansi hercegpár Kis-Jenőn. Fülöp orleansi herceg és Mária Dorottya kir. hercegnő a héten néhány napot töltenek Kis-Jenőn, a hol első sorban az ágyai erdőt, László kir. herceg végzetes szerencsétlenségének színhelyét keresik föl. A kis-jenői vadászatok, melyeken az orleansi herceg is részt vesz, szombaton kezdődtek a facseti és gyarmati erdőkben, másnap a vadásztársaság különvonaton a Bánkúti uradalomba megy, a hol szintén nyulakra, foglyokra és fácánokra vadásznak. Hétfőn ismét Bánkúton folytatják a hajást, kedden és szerdán pedig a szintyei és ágyai erdőkben farkasokra és vaddisznókra vadásznak. A vadászatok után a hercegi pár szerdán este vagy esütőtörök reggel Kis-Jenőről Brüsszelbe utazik.

A Klapka-szobor leleplezése. November 15-én leleplezték le Komáromban Klapka György tábornok szobrát. A komáromi vár hősi védőjének, a hőstettek színhelyén emelték a szobrot, a legméltóbb helyén áll tehát. Itt daczolt a hős tábornok az osztrák túlerővel és itt dőlt dugába a császári armádia minden törekvése. Az ünnepélyre lejött Párizsból a hős tábornok fia Klapka György is; rajta és Komárom-megye közönségén kívül a főváros és vidéki városok küldöttségei vettek részt az ünnepélyen, mely Tuba János orsz. képviselő beszédével kezdődött; a szónok elmondta a szobor keletkezésének történetét, utánna Kacz Lajos városi tanácsos tartott emlékbeszédet a hős tábornokról. Tuba lelkes beszéde közben lehullott a szobrot eltakaró sátor négy fala s

ott állott a meglepett és gyönyörködő közönség előtt Magyarország egyik legszebb szobra, amelyet az ország fővárosa méltán irigyelhet. Tuba beszéde után, a melyet a teret ellepő tömeg élénken megéljenzett, a küldöttségek léptek a szoborhoz s néhány szóval kísérve mindegyik elhelyezte koszoruját a talapzaton, a melyet csakhamar ellepett a babér és a szalag. A küldöttségek elvonultával Pósa Lajos lépett az emelvényre, s viharos lelkesedést keltve, szavalta el Klapka emlékéhez irt ódáját:

... Dobbanjon meg e föld! Itt a hősök hőse!
Visszajött Klapka György, Komárom védője!
Várbástya fokáról néz alá kevélyen
A magyar dicsőség, szabadság nevében.

Hol a magyar földnek a legszebb virága?
Fonjatok koszorut Klapka homlokára!

Miután még Tátray polgármester a város nevében megőrzés végett átvette a szobrot, a diszes közönség a Klapka-induló mellett a Jó pásztor-hoz címzett vendéglőbe tért be ünnepi ebédre.

Erzsébet királyné a vendéglőben. Kedves apróságot mond el egy müncheni ujság a magyar királynéről. Erzsébet királyné kiváló előszeretettel fordul meg polgári vendéglőkben. Legutóbbi itt tartózkodása alkalmából malaczpecsenyét óhajtott enni, melynek elkészítésében a Platzl-féle vendéglő híres. A vendéglőben a pecsenyét rendszeren csak este találják fel. A királyné azonban, hogy senkise zavarja, ebédre rendelte meg a malaczpecsenyét. A mondott időben pontosan meg is jelent udvarhölgye kíséretében s két órát töltött a lakománál.

Katona sorsa. A szabadkai 6-ik honvédgyalozred 5-ik századánál, a mely jelenleg Zomborban állomásozik, ugyancsak keserű dolga lehet a katonának, kivált a regrutának. Az altisztek a legkisebb hibáért irgalmatlanul verik a legényt. A melyik pedig ügyesebb a többinél és jobban végzi a dolgát, azt azért ütik, hogy ne bizza el magát. A legények mindnyájan roppant el vannak keseredve. A minap Mátyus István szakaszvezető úgy ütötte arczul Csányi Ferencz pacséri születésű regrutát, hogy rögtön mind a két fülére megsiketült s most a zombori csapatkórházban gyógyítják. Mikor a regruta föl akarta jelenteni a szakaszvezetőt, Géczy Sándor tizedes új verést ígért neki, sőt még azzal fenyegette, hogy bezárják. Bizony kemény sorsuk van a szegény fiuknak; módját kellene már egyszer ejteni, hogy ne ismétlődhessenek ezek a rekrutakinzások, a melyeket a durvább lelkületű altisztek saját szórakoztatásukra nem egyszer megengedik maguknak.

Elítélt honvédek. Még juniusban történt, hogy a sátoralja-ujhelyi vásártéren tartott millenniumi népünnepet hirtelen megrontotta az a véres harez, a mely a honvédek és rendőrök között ütött ki. A tusában több rendőr megsebesült s ezek közül egyik meg is halt. A kassai törvényszék most hozott ítéletet a háboruskodó honvédek fölött. A haditörvényszék Tereken András, Demeter István, Pásztor István,

Tóbiás Ferencz és Takács Sándor 10. gyalogezredbeli honvédek sulyos testi sértés miatt 8—15 hónapig terjedő sulyos börtönre ítélte el.

Faültetések a millennium emlékére. Az ezredévi fák ültetésére megindult mozgalom igen szép eredménnyel járt. Községi előljáróságok, lelkészek, tanítók és magánosok több ezer fát ültettek el az idén az országban. A központi bizottság Flóris Áron fővárosi tanár elnöklete alatt tartott ülésén köszönetet szavazott a buzgó faültetőknek. A bizottság egyuttal elhatározta, hogy működését ezentul is folytatja s fel fogja szólítani a községi előljárókat, papokat és tanítókat, hogy az idei télen a faültetés hasznáról a népnek legalább két előadást tartsanak és igyekezzenek ráveenni, hogy az országutak mentén és köztereken minél több gyümölcsfát ültessen.

Okmányhamisító banda. Dorozsmán e hó 14-én Irányi Dezső vizsgálóbíró letartóztatta Tárnok Ferencz, Komáromy Dénes, Rácz Antal és Németh Antal vagyonos gazdákat, a kikről kiderült, hogy évek óta rendszeresen üzik az okmányhamisítást. A nyomra az vezetett, hogy a szegedi törvényszéknél az okmányhamisítási perek nyolczvan százalékát a dorozsmai ügyek adják. Mind a négy gazdánál házkutatást tartottak, mely alkalommal sok terhelő adatra akadtak.

Rabló cigánykaraván. Az utóbbi időben Győr, Veszprém, Sopron és Mosony vármegye egyes községeit egy rablóbanda tartotta állandó félelemben, mely az éjszaka leple alatt nem egy betöréses lopást követett el. A csendőrség nyomozott a tettesek után s gyanította is, hogy a banda tagjai kóbor cigányok, de nem tudott nyomukba akadni. Néhány nappal ezelőtt azonban a sopronmegyei Szováth községben Szabó István és Szabó György gazdálkodók portáját törték föl, s elvittek onnét minden mozdíthatót. Ez alkalommal Wlassics János esornai csendőrmester letartóztatott huszonnégy kóborezigányt, köztük Karika Palit és Sztojka Gyurit, a kiknek része volt a marezalkői rablógyilkosságban. A letartóztatott cigányok a vallatás során tizenkét betöréses lopást ismertek be. Ez a banda vitte el a csanaki templomból a szentségtartót, ők garázdálkodtak Győr-Szent-Ivánon, Mérgesben, egyik orgazdájuk pedig Győrött lakott, kitől nagymennyiségű holmit kobozott el a rendőrség.

Pórujjárt kísértet. Filipp Ferencz péklegény október 13-án kiment Budakeszre Werle András házához látogatóba. Itt az az ötlete támadt, hogy kísértetnek öltözik s ráijeszt a leányokra. Beburkolózott egy nagy lepedőbe, egy fazékba benzint töltött, hogy azt meggyújtva, botjával szikrát dobáljon maga körül. Alig gyújtotta meg a benzint, az egyszerre felrobbant és meggyújtotta Filipp ruháját, a ki sulyosan összeégett. A pórujjárt „kísértet“ most a budapesti Szent János-kórházban ápolják.

Kivándorló magyarok. Ujabb időben a Szlavoniában letelepedett magyarság tömegesen vándorol ki

Braziliába, hova lelketlen ügynökök csalogatják ki őket mindenféle biztatással, hol „fölséges” életük van az embereknek. A múlt héten kétszázharmincezan érkeztek Braziliába. Alig hihető, hogy olyan jó soruk legyen odakint az embereknek, a mint a kívándorlási ügynökök híresztelik, a kiknek nem ártana, ha a hatóságok a körmükre koppintának.

Egy híres cigányprimás halála. Párizsban a napokban temettek el egy híres magyar cigányprimást, *Patikárus Ferkót*. Az elhunyt fia volt a híres öreg *Patikárus Ferkónak* s évek óta a párizsi közönséget gyönyörködtette pompás játékával. Egy dúsgazdag francia leány halálosan beléseretett, s mikor ezt feleségül vette a jeles cigányprimás, a nagyközönség előtt csak nagy ritkán játszott azontul. *Patikárus Ferkó* mindössze 34 évet élt s temetésén több ezer főre menő közönség volt jelen s a Párizsban időző cigányzenekarok szomorú gyászdalokat játszva, kísérték sirjába.

Inuen-onnan. Hamis tiszesek. Szatmár környékén, az utóbbi időkben nagyszámban jöttek forgalomba a hamis tizforintosok. A pénzhamisító banda utánzatai oly ügyesen vannak készítve, hogy csak nagy nehezen lehet azokat a valódi tizforintosoktól megkülönböztetni. A pénzhamisítók után kutat a esendőség. — **Megölte a kedvesét.** Miskolczon förtelmes büntetést követelt el *Bilik József* emődi lakos, meggyilkolta a kedvesét, *Soós Borbálát*, mert nem bizott hűségében. A gyilkost már elfogták aki bevallotta büntetést. — **A katonaság új egyenruhája.** A hadseregnél most új egyenruhával tesznek kísérletet. Egyelőre az ujitás csak a gyalogságot illetné, a mely a mostani ruházattól eltérő uniformist kapna. A ruha világoskék; a nadrág a bosznia hercegovinai csapatokhoz teljesen hasonló, a zubbony gallérján az illető ezred színe van. A sapka marad a régi. Az új ruhával egyelőre a 6-ik századát látták el kipróbálás végett. — **Hirtelen halál.** Szegeden a Fischer-féle fatelepen *Zsemberi Péter* favágó a napokban, amint ebédjéhez készült volna, összeesett és meghalt. Szívszélhűdés érte. — **Elégett a kunyhójában.** *Merkovszky Péter*, nyíregyházi gazdaember, tegnap éjjel szállás kunyhójában hált s éjjelre tüzet rakott. Reggelre leégett a kis kunyhó s benne ő maga is. — **Megfagyott asszony.** Az első kemény fagyos éjszakának már megvan az áldozata: egy megfagyott napszámos asszony, akit a budapesti rendőri őrző e hó 14-én hajnali három óra tájban az Alföldi-utczában megdermedve, eszméletlen állapotban talált. Bevitték a Kun-utczai dologházi kórházba, de ott sem tudták életrehozni; rövid idő múlva meghalt. Holttestét bevitték a bonczoló intézetbe. Hogy kiesoda a megfagyott asszony azt eddig nem tudták megállapítani.

A gazdaközönség hasznosan cselekszik, ha magának szükséglete beszerzésénél a forrást nagyon is megfontolja. A tényleg megbízható fajazonos magvakat csak olyan óriási forgalmu cégeknek, mint p. o. *Mauthnernél* lehet beszerezni, mert az ilyen világ-cégnek rengeteg nagy forgalma lehetővé teszi, hogy nagyon szerény haszonnal juttathassa a legmegbízhatóbb vetőmagot a gazdának.

Gyümölcsfa-csemeték, ojtóvesszők és füzdugványok kiosztása. A földmivvelésügyi miniszter a jövő év tavaszán *gyümölcsfa vadeseget* fog kiosztatni a községi faiskoláknak, mely ezélel a községeknek 50 krajczáros bélyeggel ellátott folyamodványt kell benyújtani. A csemetéket ingyen adja a miniszter, csak a csomagolást és szállítási költséget kell megfizetni. *Gyümölcsfajtványokat* is adományoz a miniszterium egyes községeknek, pl. ha jégverés vagy szélviharok megtizedelték a gyümölcsfaállományt, vagy ha a község valamely területet, mely eddig gyümölcsfákkal beültetve nem volt, gyümölcsössé akar alakítani s ha a község oly kiesiny vagy szegény, hogy faiskolát fentartani képtelen. Ojtványokért deczember 15-éig kell folyamodni. Ezenkívül *nemes ojtóvesszőket* darabonként $\frac{1}{2}$ krnyi szedési díj fizetése ellenében osztanak ki községi faiskolák, egyesületek, lelkészek és földmivesek részére, melyek megküldése miatt egyszerű levélben vagy levelező-lapon az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztoshoz (Budapest, I., Gellérthegey, kertészeti tanintézet) kell fordulni. Végül községi füztelepek létesítésére a kormány ingyen osztat ki füzdugványokat. Ezek megküldése miatt a vármegyei gazd. egyesületek utján a földmivvelésügyi miniszterhez kell folyamodni.

Sertéskanok beszerzése. A földmivvelésügyi miniszter a sertésvész pusztítása következtében mutatkozó nagymérvű apaállathányon segitendő, felhivta a községek, hogy a köztenyésztésre használandó sertéskanok kedvezményes áron való beszerzése végett forduljanak hozzá. Együttal intézkedett a miniszter az iránt is, hogy ugy az állami birtokokon nevelt, valamint az ország jelesebb tenyészeiteiben eladó köztenyésztésre alkalmas kananyag a bejelentett szükségletehez mérten a községekben való kiosztás céljából beszerezhetik. A községek tehát a kanok beszerzése miatt nyujtsák be folyamodványukat a földmivvelésügyi miniszteriumhoz.

Keveréktrágya-készítés. Minden a kertből, udvarból, konyhából kikerült szemetet félreeső helyen egy halomra kell dobni. Gyűljön ott össze rongy, esont, korom, hamu, fűrészpör, vér, falevél és mindenféle söpredék, a mi a háznál, udvaron és gazdaságban található. Közbe-közbe földet is szórjunk a halomra és ha mosnak, a szappanlevet mind öntsük rá; olykor még trágyalével is megöntözhetjük. Ebből a zagyvalékból 2—3 év alatt olyan jó kerti trágya lesz, hogy annál jobbat kívánni sem lehet. Az ilyen trágyát érett korában használjuk el a kertben. Utána olyan zöldség terem, hogy keresni kell a párját.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A petroleumeke.

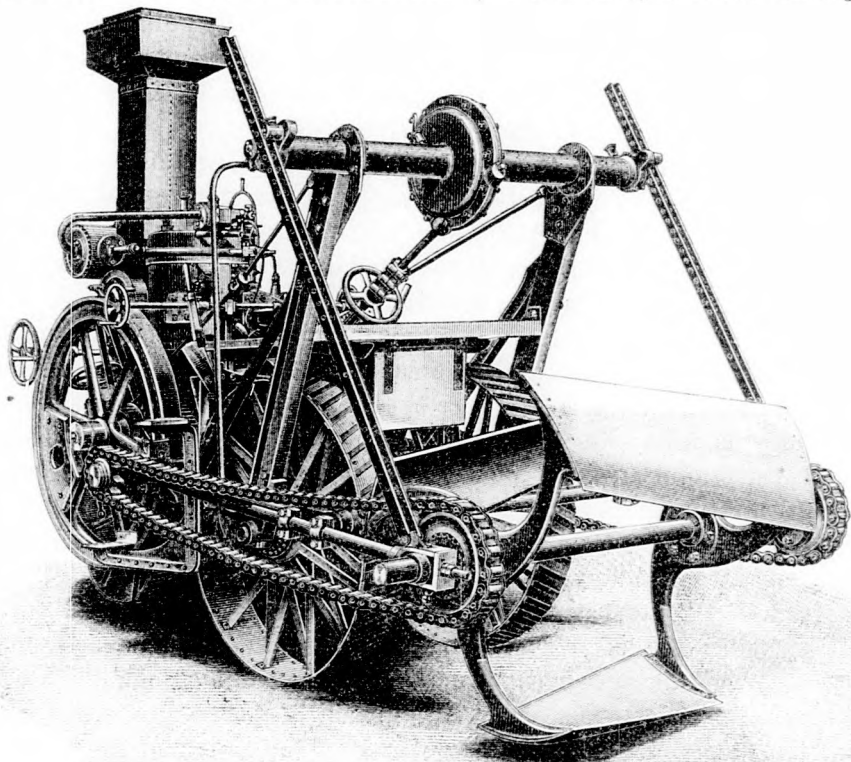
A mezőgazdasági gépészet terén óriásit haladtunk az utolsó évtizedekben s bizony majdnem azt mondhatnók, hogy nap-nap mellett újabb és újabb gépek kerülnek forgalomba. Különösen a talajmivelő eszközök terén tapasztalható ez, mert ismeretes, hogy ma már a legtökéletesebb fogatos eszközök mellett gőzekkel, villanyos erővel hajtott ekékkel, legutóbb pedig petroleummal hajtott ekékkel kezdik egyes nagy uradalmak földeiket műveltetni.

Tudjuk ugyan, hogy ezen gépek nem a kisgazdának valók, mindazonáltal szükségesnek tartjuk róluk írni már csak azért is, hogy tájékoztatásuk olvasóinkat a gazdálkodás terén használatban levő legújabb vívmányokról, mert hiszszük, hogy ezek iránt bizonyára érdeklődnek.

A legújabb talajmivelő eszközök között a petroleumekét képből mutatjuk be, a melyből látható, hogy ez nagyban egészen egy kisebbszerű gőzgéphez hasonlít, csak hogy ennél a hajtóerő nem gőz, hanem petroleum. A hajtóerő fejlesztésére egy Bánki-Csonka-féle petroleummotor szolgál, melynek szerkezete már le volt írva a „Független Ujság” egyik tavalyi számában. A gépen hátul látható a szántókészülék, mely három, hajlított szántóvasból áll. Ha már most a petroleummotort működésbe hozzák s a gépet megindítják, akkor a gép baloldalán látható vasláncz forgásba hozza a szántókészüléket (azaz a három szántóvasat), a mely előreforogva a földet felássza és összekeveri. A földnek ilyen módon való megmunkálása a képzelhető legtökéletesebb, mert közel áll az ásó munkájához, tehát nemcsak lazítja és felássza, de keveri is a földet, azaz mintegy egyesíti az eke és borona együttes munkáját. A gép munka-

birása meglehetősen nagy s óránként mintegy 400—600 négyszögölet szánt fel 10—12 hüvely mélységre. Nagy előnye ennek a gépnek az, hogy munkaköltsége jóval csekélyebb akár a gőz, akár a villanyos ekék üzemköltségeinél; e mellett a gép aránylag könnyű s így vele nedvesebb szántóföldön is lehet dolgozni, természetesen őszi szántást értve. De legnagyobb előnye ezen gépnek az, hogy szántó készüléke könnyen leszedhető, a mikor is a hajtóerőt szolgáltató petroleummotor mindenféle gazdasági munkára felhasználható; így például cséplőgépek hajtására — a mint már ez idén is sok helyütt dolgoztak ily petroleummotor hajtotta cséplőgépekkel — vagy használható uti lokomotív gyanánt terhek szállítására, szecska- és répavágók hajtására, szóval minden néven nevezendő oly munkára, a melyek végzésére eddig gőzgépeket használtak fel.

Az, hogy a petroleumeke nem csak szántásra, hanem annak motorja mindenféle munkák végzésére felhasználható, teszi valószínűvé, hogy ez az új találmány a közel jövőben nagyon el fog terjedni, annival inkább, mert aránytalanul olcsóbb mint a gőz- vagy villanyos eke.

Petroleum-eke.

A petroleumeke Mechwarth gépészmérnök találmánya, ugyanazé, a ki a Mechwarth-féle gőzekét is szerkesztette. A gép a Ganz és Társa cégnél kapható Budapesten.

A talaj termőképességének fenntartásáról.

Miután a kertészetnek főcélja az, hogy kis területről sokat, szépet és jót állítsunk elő, tisztában kell azon tényezőkkel is lennünk, a melyek a nevezett cél elérését kilátásba helyezik.

A növények szerves testük és így növekedésük és gyarapodásukhoz úgy anyagfelvétel, valamint átalakulási folyamat szükséges. Ezen anyagokat a növény részben a levegőből, részben a földből nyeri. Mig az első forrás kiapadhatlan, addig

maga a föld, vagy jobban mondva annak felső rétege a talaj, egészen más változatoknak van kitéve. Azon alkatrészek, melyekből a talaj áll, a folytonos elhasználás következtében apadnak és kevesbülnek, s ezek kizárólagosan csak visszapótlás által egyenlíthetők ki. S a mennyiben ezen visszapótlás eszközése elmulasztatik, oly mérvben domborulnak ki az egyes hiányok, apadnak a terméshozamok s végül azon pontra száll, a melyet terméketlenségi állapotnak nevezünk.

A növények tenyésztése, s így a terméshozam sikerülte tehát mindenkor azon termőképes állapottól van függővé téve, a melyben a talaj az időszereint van. Fogycatékos vagy kimerített talajban csak hiányos és gyenge terméseket érünk el, s így különösen a kertészeti czéltól messze elmaradunk.

Nagyon is indokolt tehát, hogy kertünk talaját folytonos jó erőben tartjuk, vagyis hogy gyakran és helyesen trágyázzunk. A többi közül erre vonatkozólag a külföldön egy igen jó meghonosult szokást láttam gyakorlatban. Ott ugyanis, ha a kertben egyik-másik földdarab kiürül, nem hagyják elgyomosodni, mint ez nálunk szokásban van, hanem meghordják azonnal trágyával, hogy így az elhasznált termőerőt ismét kiegyenlítsék. Ezt a jó szokást bizony nem ártana nálunk is meghonosítani, kivált ha tekintetbe vesszük azt, hogy a kertészet különösen köznépnél, amugy is mostoha gyermek számba megy s trágyázása vajmi ritkán jut valakinek eszébe. Igaz ugyan, hogy a mező adja a napi kenyeret, de ne felejtjük azt sem el, hogy éppen a kert az, a mely igen sokat ad mellékételül, sőt akkor sem nagyitunk, ha azt állítjuk, hogy a kert izesíti ezen kenyeret s akárhányszor egyensúlyozza testünkben az oly annyira szükséges egészséget. A trágyázás szükségessége mellett az sem maradhat közömbös dolog, hogy mily anyagot használunk e czélra. A félig-meddig is gyakorlott termelő nagyon is jó tudja azt, hogy trágya és trágya közt óriási nagy a különbség. Valóságos önámítás az, ha valaki egy kis szemétsöpredék vagy apró szalmahulladékot visz kertjébe s azzal kívánja magát megnyugtanni, hogy most talaját megtrágyázta.

Nem mondjuk ugyan, hogy az ily eljárás semmit sem használ, de azt is bátran állíthatjuk, hogy az okszerű és helyes trágyázástól oly messze áll, mint Makóhoz legalább is Jeruzsálem.

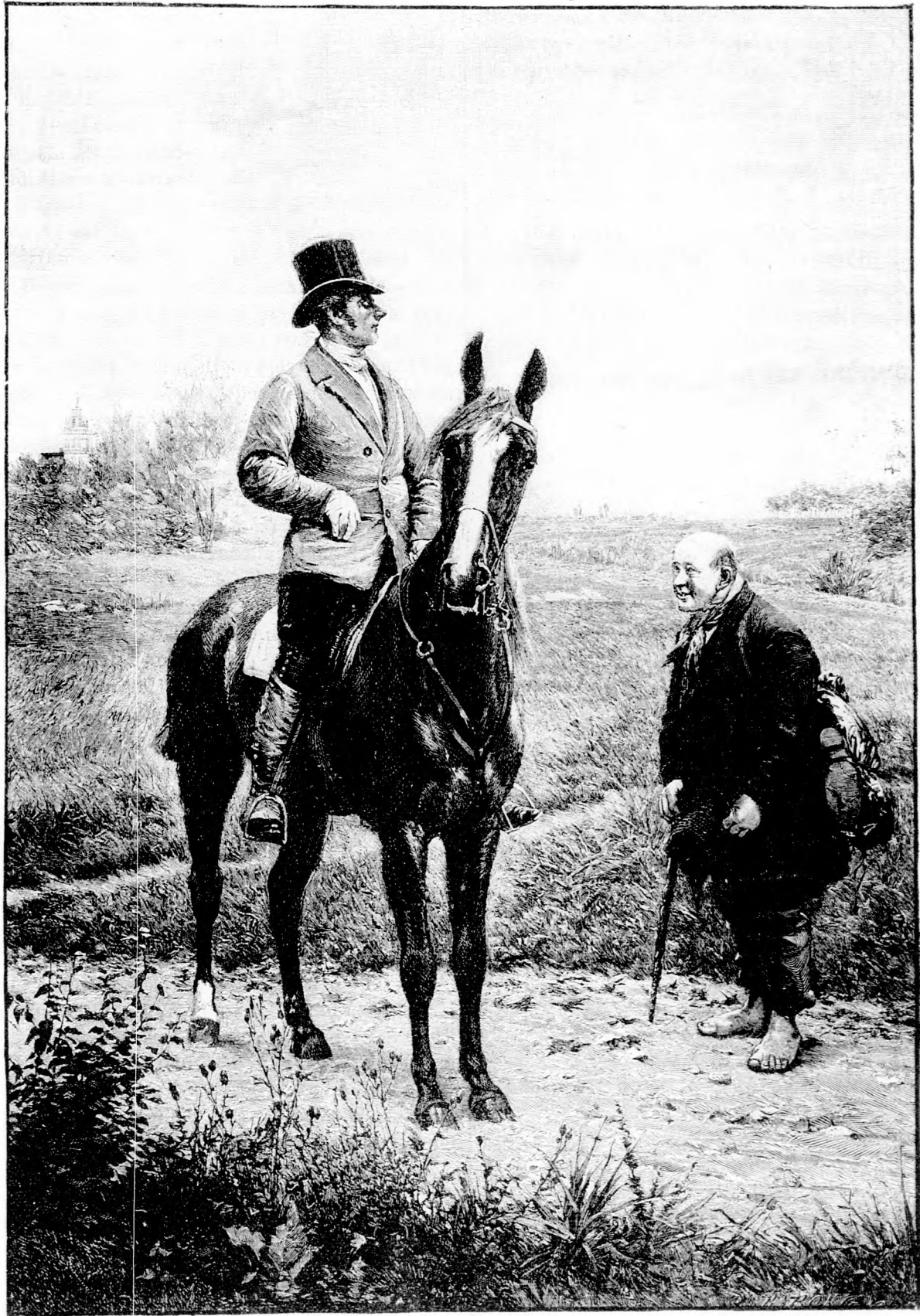
Sohasem szabad elfelednünk azt, hogy a kertbe mindig a legjobb és legerőteljesebb trágyát kell felhasználnunk és pedig tekintettel arra is, hogy szervi vagy szervetlen anyagok azok, a melyeket visszapótolnunk kell. Így aztán míg a televény alkatrészek hiányánál a jó istállótrágyát használjuk, addig az ásványrészeket megfelelő műtrágyákkal pótoljuk. A növényeknek tehát sem egyik, sem másik tekintetben hiányt szenvedniök nem szabad.

Régóta el van ismerve már az, hogy a kert trágyázására legalkalmasabb az ugynevezett keve-

rék, vagy compost trágya; csakhogy ennek is az igazi értéke azon eljárástól függ, hogy mily kezelésben részesült. A keveréktrágya készítésénél legtöbbször azt a hibát követik el, hogy nincsenek kellő figyelemmel arra, miszerint az ásványi részek kellően elmáljanak, a növényi részek pedig a teljes korhadáson átessenek s így nagyon sokszor megtörténik az is, hogy a kívánt és várt hatás vagy egészen elmarad, vagy csak részben áll be. Akárhányszor megesik még az is, hogy általa egész akaratlanul az elgyomosodást mozdítjuk elő. Így a halomra hordott gaz és gyomfélék magvai csirakéességüket nem veszítették el s ezen idő bejárása előtt használatba vétettek. Ily esetek ellensúlyozására a tapasztalatból ajánlhatjuk az oltatlan mésznek hozzákeverését s az ily állapotban megöntözést. Az eközben kifejlődő magasabb fokú hőség a gyommagvakat megtámadja s legnagyobb részüket csiraképtelenné teszi.

Az is különbséget tesz, valjon a kivitt trágyát a levegő, szél és napsugarak behatásainak szabadon hagyjuk, avagy ennek közvetlen hozzájuthatását megakadályozzuk. A trágyának sok oly illó alkatrésze van, a meiyet a levegő és napsugarak egész könnyedséggel elpárologtatnak, miáltal maga trágyahatás és erőben lényegesen gyengül és kevésbé értékesé válik. Miután ez a kertészkedőre nézve határozott veszteség, maga a józan észjárás tanácsolja, hogy ezt a lehetőség szerint megakadályozzuk. Ezen megakadályozást pedig úgy érjük el, ha a trágyát kihordás után azonnal leássuk, hogy közte és a levegő között földréteg legyen. Csakhogy itt még egy másik szélsőség állna be, ha a trágyát túlmélyen juttatnók a földbe, s amennyiben a folytatólagos korhadás és elmálláshoz levegő szükséges lévén, a mély aláásás által azt legalább is megnehezítetők. Egyszerű dolgokat mondtam el a fönnebbi sorokban, a melyeknek fontosságát azonban kétségbe vonni nem lehet. S miután az egyes kerti földágyások nem egyszerre és egy időben ürülnek, a jelzett munka is különböző időre oszlik meg s egy bizonyos s kitűzött időpontra nem állapítható meg. E tanulságnak góczpontja azonban mindenkor az marad, hogy minden kínálkozó alkalom felhasználó arra nézve, hogy a kert talajának termőképességét úgy okszerű trágyázás, valamint megfelelő munka által gyarapítsuk. Örök igazság marad az, hogy a föld sem meg nem vénül, sem ki nem merül, ha azt megfelelő anyagvisszapótlásban (trágyázás) és kellő művelésben részesítjük. *Gyümölcskertész.*

Börszerszámok kenése. A börszerszámot szárazon megkenni nem czélszerű. Az egyedül helyes eljárás az, hogyha valamely börszerszámot kenni akarunk, néhány órával előbb mossuk meg jól vízzel, s valamivel takarjuk le, hogy kissé nedves maradjon. Ekkor kell aztán megkenni zsiradékkal, vigyázva azonban, hogy e czélra növényi eredetű olajat ne használjunk, a mennyiben ez ártalmas a bőrnek.

A lovász ur.

Az otthon dalaiból.

1.

Nem palotába, magas palotába'
Van a mi otthonunk, de alacsony házba';
Annak sincsen több, csakis egy szobája,
Mégis megfér benne világ boldogsága!

Szürke verébpárnak sincsen fényes fészke,
Mégis rab madárral nem eserélné érte;
Puha, pelyhes tollal kibélelt szépen,
Foltozza, ha gyengül, s el nem hagyja még sem.

Mi se eseréljük el alacsony kis házunk'
Magas palotáért, s míg benne tanyázuink
Fénye, ékessége de sohase vész el. —
Ragyogóvá tesszük szívünk szerelmével!

2.

A mi kis otthonunk boldog galambfészek,
Galambpár élete nekünk is az élet. —
Sommí magas áron
El sem is eserélnök mi e kicsi fészket
Fényes palotáért, mert abban az élet
Sivár caló, míg itt édes, enyhe álom!

Ember hoggyha látja, megiriggyel minket,
Kiknek ösvényjére üdrösséget hintett
A szerdem-isten:
Galambpár ha látja, turbékolva nézi
S fészke puha alján regét kezd regélni
Arról, hogy milyen szép itt e földön minden.

A mi kis otthonunk boldog galambfészek,
S akkor lesz benne még boldogság az élet,
L'gy-e, édes párom:
Ha, miként annak a boldog galambpárnak,
A mi fészünkbe is kis galambok szállnak?...
Oh jövel, oh jövel, aranyos szép álom!

3.

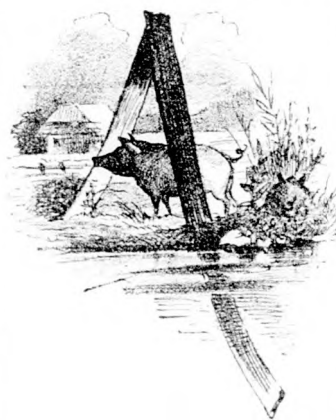
Zord télidőn, ha kint a fagygnak
Ereje mindent lánczru ver:
Édes csókjától ajakadnak
A tavaszt érzi e kebel:
S ha kint az izzó nyári napnak
Tüze hervaszt lombot, virágot,
Itthon, enyhében hajlokunknak
Ujra kies tavaszt találók!

S ne félj, édes, bár a tavaszunk
Napja halad fejünk felett,
S szögfürteink szürkére asznak,
Ha majd megérjük a telet:
Itthon, kicsiny, csendes szobánkba'
Ködös, borongós tél helyett,
Tavasznapi szerelmes sugára
Ragyog mindig fejünk felett!

Honty István.

A zsidó fiu.

szőlőfolyondárral befuttatott veranda alatt vig pöfékeléssel foglalkozik vala Baki Miklós uram. Értőd-vén Baki Miklós mellé néhány falubeli zsenri birtokos is, kik délutánonként ősi magyar összetartással szoktak fáradozni a homoki vinkó fogyasztása körül; a mely áldott folyadékából a vég-

telenségig ivódhatik, a nélkül, hogy a nemes uraknak csak a fülök hegye is bele melegednék.

Az uri társaság éppen két hanczurozó agárkutya játékában gyönyörködött, mikor az udvar ajtón egy apró ember lépett be. A hátán átkötte egy doboz feküdt, a mely tele van csomagolva pántlikával, színes harasztokkal, s hasonló drágaságokkal. A kezében van az ismert fasip, mely a közfigyelem felkeltésére szolgál. Ezuttal azonban nem mer belefujni, tartván tőle, hogy az udvaron mulatozó négylábu hatalmasságokat maga ellen ingerli. Így sem került ki azok figyelmét. A „Muczus“ egyszerre felhagyott a játékaival, kikémlelte az okos szemeivel, hogy nines-e valami botféle a jövevény kezében; mert az agár nem olyan ostoba, mint holmi közönséges komondor, hogy vesszőbe fusson. Mikor azután az idegen a eseléd lakosztály felé settenkedett, a Muczus hirtelen hozzászökött s bele kapott a lábikrájába.

Lehet, hogy ez nála játékszamba ment, de a kereskedelemnek bolygó képviselője érzékenyen vette a csapást s hangos jajveszéklésbe tört ki!

„Aj, váj! Jaj nekem! Mindjárt végem van.“

Baki uram, aki a verandáról nézte végig a jelenetet, odakiáltott a hajduknak:

„Andris hozd csak elő azt a kis izraelitát.“

A mit a hajdu meg is cselekedett s utközben jó indulatu hátbüffökkel nógatá a folyton jajveszéklő ifjút, hogy mire a verandához ért, nem tudta az árva lélek lábait, vagy a vékony hátát fájlalja-e jobban?

Lehetett a fiu 14—15 éves, de a keskeny arczán annyi gond, annyi boldogtalanság ült, hogy lehetetlen volt meg nem szánni.

„No hát fiam Izrael, — szólt Baki Miklós — mondsza csak mi járatban vagy?“

„Marzinak hívnak engem“, felelt a fiu féldaczal, könnyeit visszafojtani igyekezvén.

„Jól van, legyen a te akaratod, — mit árulsz hát fiam Ábrahám.“ (Akárhogy megszánta is Baki uram, a becsületes Marzi nevet bizony sajnálta azért tőle.)

A fiu kétkedőleg nézett szét, hogy nem tréfál-e vele az uraság. De aztán győzött benne az üzletember.

„Pántlikát, színes harasztot, ezernát s gyufát mondogatá még folyton pityeregve, — a mi a skatulyáján gyullad meg — prühühü . . .“

„Hát azután mennyiért adsz nekem száz rőf pántlikát, de a javából?“

„Tisztelt uraságodnak csak tréfálni tetszik“ — mondá a fiu erős kétkedéssel. Szegény, ha neki száz rőf pántlikája lett volna egy esomóban!

„Teremtugyise nem tréfálok. Ha nem hiszed itt a bugyelláris, számítsd ki rögtön, mit fizetek?“

A fiu egészen megfélekedett a rosszul járt lábáról. Felvetette e fejét és számított. A szemeivel a menyezetre nézett, homlokát ránczokba vonta, szemöldökeit összehuzta és számított. Azután ki-mondta. „Szállitok 100 rőf extra fejn pántlikát, tisztelt uraság fizet 9 frt 50 krt, mert 50 krt engedhetek.“

„Sok, nagyon sok, ellenkedett. Baki uram, — hiszen ha így tizezer rőf pántlikát rendel meg nálad, annak az árán egy uri telket vehetsz . . .“

A fiu arca tűzbe jött. Tizezer rőf pántlika! Neki minden két rőf után 5 kr. 10 rőf után 25 kr., tizezer után neki 250 frt. 250 frt tiszta rebach. Kár ilyen nagy számokkal tréfálni.

„ . . . Adod-e olcsóbban barátom?“ Sürgeté Baki a számításba elmélyedt férfiut.

„Nem lehet, magamnak is csak 50 kr. marad mellette.“

„Hanem tizezer rőf-nél már többet engedhetnék . . . felelt a fiu, a ki

fejében már akkor az egész földgolyóbist pántlikával rakta körül.

„No hát üsse kő, ha olyan drága vagy, itt a 100 rőf pántlika ára, szólta Baki egy bankjegyet adva át a fiunak, a pántlikát pedig majd akkor kérem meg tőled, ha Pesten üzletet nyitasz.“ A mire az uri társaság nagyot kaczagott.

Marczinak a feje szinte elbódult, mikor ezt a nagy összeget a kezében érezte. Azt sem tudta, hogy jutott tovább; inkább a szokás ösztöne vezette a eselédlakosztály felé, hol tarka holmijai hálás kundsafatokra akadnak.

Akkor tért eszméletéhez a szerenesés ifju, mikor szemközt találta magát Béla urfival a Baki uram díszes esemetéjével. Az urfi az épületet megkerülve vargabetüt csinált s úgy tört reá; úgy látszik nagy oka volt a találkozást keresni.

„Hova igyekszel Marcsi.“

Izrael fia meghökkenve, rémulten kapott zsebéhez, a hol a banknótát őrizte. „Jajj be megijedtem.“

„Ne félj te bolond, nem veszem én el a pénzed — vigasztalá az urfi, de kaján szemei mást mondtak, — mit nekem 10 forint! Hanem ha úgy magadtól, szép szerével ide adnád, jól járnál vele.“

Marczinak kerekre nyitak a szemei az ijedségtől.

„Isten a világ felett, dehogyan adom. Jajj nekem!“

„Ne félj hát te bolond, ha mondom. Én magam nevetnélek ki, ha csak úgy egy jó szóra ide adnád a pénzedet.“

„Isten engem, hogy nem is adom“ — vágott közbe a kis csirabankár s igyekezett minél távolabb húzódni az urfi hosszú kezeinek közeléből.

Ez más hangon kezdte.

„Ugyan Marcsi, hát mit csinálsz te azzal a tiz forinttal? Veszél érte színes pántlikát meg gyermekjátékot s bekódorogsz három falut, míg tiz-husz krajczár árát eladsz belőlük. Eközben összeszdinak, kilökdösnek a kutyák megharapdálnak. Hát ér ez valamit, te Marcsi!“

A fiu nagyot sóhajtott.

„Látod te számár, én jóakaród vagyok neked. Nincsen jó dolgod, ha pántlikával akarsz kereskedni. Egy hónap alatt sem forgatod meg azt a tiz forintot. Míg ha kiadogatnád kölesön egy-két napi

terminusra, megduplázódva jutna vissza a kezedhez mihamar. Így gazdagodott meg az Áron nagybátyád is, az a derék, becsületes ember.“

„De hát hogy lehet ez — trémázott Marcsi inkább önmagában, — ő mondja, hogy lehet!?“

„Hogyne lehetne, füles! Teszem azt, ide kölesönözöd nekem a tiz forintodat . . .“

„Áj váj!“

„Ne ijedezzel no. Én meg adok neked róla egy irást.“

„Mit nekem az az irás!“

„Igen, de abban az irásban az fog állani, hogy te nekem 10 frtot adtál kölesön, s hogy én ezért egy hét múlva 20 forintot fogok visszafizetni. Tudod, hogy ha te ezt az irást az apámnak megmutatnád, akkor nekem keserves dolgom lenne. Azért biztos pénz az neked. Nohát, kell-e husz forint Marcsi?“

Anicza.

A fiu gondolkozóba esett.

„Csakhogy — — — (ahán! Az urfi nagyot pislogott.) Csakhogy ha megtudják, hogy én csak 10 forintot adtam s huszat követelek, akkor én nekem lenne keserves dolgom.“

„Hát hiszen azt írjuk a czédulára, hogy husz forintot adtál kölesön s akkor majd még úgy jön ki, mintha kamatot sem követelnél. Kell — nem kell . . ? — végzé az urfi, mutatva mintha menni készülne.

A zsidó fiu valóságos lázba esett. Hol a pénze után nyult, hogy no már — — hol meg göresösen szoritotta össze a zsebét. Végre az üzletember győzött benne. Hirtelen elhatározással oda nyujtotta a pénzt a czédula ellenében s azután eliramodott.

Kapott tehát Marezi érdemén és akaratan kívül egy kutyaharapást, a minek oda se nézett többé s egy kötelezvényt, amely később 20, 40 meg 100 forintot ért neki.

Hát így neveltük mi a pióczákat.

*

Sokan emlékeznek még arra, hogy ugyanez a zsidófiu nem egészen harmincz év mulva a legutolsó darab földet is kirántotta a Bakiak lába alól. Mikor az utolsó dobpergés is elhangzott fölöttük, s ősi fészükbe az uj milliomos szállásolta be magát, keserűen kiáltott fel az öreg ur.

„Hej Marezi, be vissza szolgáltad azt a kutyaharapást!“ Pedig nem volt ok Marezira haragudni, mert hiszen mi magunk tanítottuk meg reá, hogy kell a könnyelműségünk után hasznot szedni!

Képeinkhez.

A lovász ur. Hivatalos kiküldetésben van a lovász ur: az uraság tüzes paripáját jártatja. Amint végig száguld a letarolt mezőn, a kopott ut mentén gyalogló vén emberke instálja meg a méltóság urat kegyes alamizsnáért, azt hívén, hogy a tüzes paripát maga az uraság lovagolja. A mezítlábos vándorló mesterlegény alázatossága szinte készíti a lovász urat arra, hogy a helyzet magaslatára helyezkedve méltóságos arezot vágjon s zsebbe nyuljon a borraivalóért, melyet annak idején bizony ő is hasonló alázattal zsebelt be az igazi uraságoktól, mély hajlongások közepette. Mai képünk híven viszatükrözi s talmi-uraság szerepében a lovász urat.

Anicza. Másik képünk egy kedves leányarcocskát ábrázol. Valóságos csecsebaba; olyan kedves, vidám kis jószág, hogy talán még a haragos sziv is megbékélne látására, főként ha az a sziv egy fiatalabb legényke mellénye alatt rejtőznék. Anicza-e csakugyan a neve, él-e vagy nem az eredetije? Ki tudja. Lehet, hogy a festőművész ezt a bájos leányfejet csak úgy álmódta, mint ahogy megálmódja a magunkfajta ember a libamáj pástétomot. De annyi bizonyos, hogy szépet álmódott.

A halottrabló orvos.

Egy közel 20 esztendeig köztisztelőben állott előkelő gazdag fővárosi orvos undok, rut bünéről rántotta le a leplet e hó 14-én a fővárosi államrendőrség. Dr. Korotnai (ezelőtt Krick) Árpád a neve annak a szerencsétlen orvosnak, aki a hirtelen való meggazdagodás vágyától s a fékezhetlen kapzsiságtól ösztönözötten megfélekedezett önmagáról és a főváros társasköreiben elfoglalt fényes állásáról, visszataszító büntényt követelt el; halottat rabolt ki. Ha az istenverte hidegben éhező, fázó, nyomorral küzdő esavargó lopásra adja magát, van mentsége, amiért bünbe esik, de a gazdag, jólét karjaiban pihenő nagy jövedelmű tanult ember, mit hozhat fel aljas undorító tettének palástolására? Különben a bünös maga beismerte tettét s nem is szépitgette, ezt a csuf dolgot, megmondta, hogy a pénz ördöge csábitotta el, beismerte, hogy a közönségesnél közönségesebb tolvaj, akinek bünét még sulyosabbá teszi tanultsága és kedvező anyagi helyzete, amelyek mellett a gonoszsgot még elvetemültebbnek látja a világ és helyesen ítélő közfelfogás. A pénz hatalmába került s bünre emelt keze elvégezte a megkezdett munkát s most egy másik kéz készül cselekedni, az igazságszolgáltatás keze.

A halottrablas.

A Muzeum-köruti 29-ik sz. ház tulajdonosnője, özv. Patsu Miklósné ez évi szeptember 23-án hunyt el. Kezelő orvosa dr. Korotnai Árpád és Török Lina cselédleány virrasztottak a haldokló mellett, aki fiával a Szolnokon szük anyagi viszonyok közt élő kereskedősegéddel Patsu Miklóssal már régebben meghasonlott.

A 75 éves öreg asszonyt a szivbaja ölte meg s a kezelő orvos a cselédleánynyal szövetekezve követte el az emberi bünök legocsmányabbját, leakasztotta a halott nyakáról a Wertheim-szekrény kulcsát, melynek tartalmán megosztottak. Ékszereket, részvényeket és egyéb értékpapirokat magának tartotta meg, míg a leánynak 1000 frtot adott bankjegyekben. Az orvos ezután lezárta a szekrényt s mint ki dolgát jól végezte eltávozott a halottas háztól.

Amellőzött Patsu Miklós fiui köteleességének eleget tett, eltemette a szülőt s beköltözött a jogos tulajdonává vált hajlékba. A temetés után szétnézett az elhunyt édes anyja lakásán s számon vette, hogy mi maradt az elhunyt után. Már kezdetben feltűnt neki, hogy oly kevés készpénz, alig 30 frt maradt a háznál, holott anyja mindig sok készpénzt tartott magánál.

Ki is fejezte ebbeli aggályait az éppen jelen levő Korotnainak, erre az orvos kabátja zsebébe nyult s átadott egy 2000 frtos takarékpénztári könyvet. *Ezt temetési költségekre vettem ki a szekrényből* — mondta az orvos — de ebből a cselédnek 500 frtot ígért az elhunyt, a hat évi hü szolgálat jutalmául.

Patsu Miklós gyanuval fogadta az orvos ma-

gyarázatát s ezt közölte *Helssel* az ügyvédével is, de feljelentést ekkor még nem tett, hanem kutatott tovább. Kihallgatta a házmestert és feleségét, akik esküvel erősítették, hogy az öreg asszony szekrényében mindig sok darab százas és értékes ékszerek voltak, — azokat valaki ellopta. Ezen vallomás alapján megtette Patsu Miglós följelentését a rendőrséghez Török Lina eseléd ellen.

A vizsgálat.

Török Linát az elhunyt eselédjét a Sopron-megyei Dórr községből hozatta fel a kapitányság egy detektívvel.

Török Linát megérkezése után nyomban valla-tóra fogta Bécezy kapitány. Tagadott mindent s az ötszáz forintról azt állította, hogy azt jutalmul kapta, de midőn Bécezy kapitány kijelentette, hogy fogva tartja, a leány megdöbbsent s nemsokára könyekre fakadva, fuldokló hangon rebegte:

— Ne tessék nálam keresni a pénzt, azt az orvos vitte el.

Mint a tiszta égből lecsapó villám, oly váratlanul lepte meg a leány kijelentése Bécezyt, a ki komoly figyelmeztető hangon szólt oda a leánynak.

— Kapitány ur, én nem hazudok, az orvos vette ki a pénzt a nagy kasszából — szólt a leány bátran.

Bécezy erre kiadta az utasítást Kramolin dr.-nak, hogy állítson ki dr. Korotnai Árpád számára egy sürgős meghívót másnap délelőtt 9 órára, Korotnai másnap meg is jelent pontosan s az ellene felhozott vádakát sértődötten utasította vissza, maga kérte a kapitányt, hogy tartasson házkutatást a lakásán. A mi meg is történt és meglepő eredménnyel végződött. Az orvos lakásában a Wertheim-szekrényben 10 drb 100 forintson és egy darab 8000 frt értékű takarékpénztári részvényen kívül találtak nagycsomó ékszert is, a melyeket mind egy vászonzacskóba kötve beszállítottak a főkapitánysághoz.

Bécezy a házkutatás után a lakásban hagyta a gyanúsított orvost s bement hivatalába, hogy Török Linát újból kihallgassa, arra nézve, vajjon felismeri-e a behozott ékszerdarabok közül azokat, a melyek Patsuné tulajdonát képezték.

Török Lina a felmutatott ékszerdarabok közül többet jelölt meg, a melyek nagyon hasonlítanak a Patsuné birtokában látott ékszerdarabokhoz.

Ekkor újra beidézték Korotnait a rendőrséghez.

Beismerésben.

A rendőrkapitány félnapig vallatta Korotnait s az orvos a bizonyítékok sulya alatt mindinkább idegesen, izgatottan válaszolt. Bécezy pedig vontatottan folytatta a kihallgatást s ezzel egészen kifárasztotta az amugy is kimerült embert. Végre hat óra felé, a keresztkérdések közben, megszólalt az orvos:

— *Igaz, hogy én vagyok a tolvaj, a pénz ördöge esábitott el.*

Vallomását aztán ismételte az irnok és a detektívek jelenlétében. Aláírta a jegyzőkönyvet s mig a

tollat tartotta, másik kezével kivett mellénye zsebéből egy kis üveget.

— Ezzel vége lenne mindennek — mondta az üvegre mutatva — de nekem elég erőm van, hogy sorsomat elviseljem.

Az egyik detektív hirtelen kikapta kezéből az üveget, melyben mérreg volt.

Hét órára befejezték a kihallgatást, Korotnait átkísérték Farkas rendőrtanácsos szobájába, a hol dr. Hets Ödön, a panaszos Patsu Miklós képviselője kijelentette, hogy nem kívánja Korotnai letartóztatását. Erre aztán szabadon bocsátották a tolvaj orvost.

A halottrablók a börtönben.

A bűnpörben a rendőrség a nyomozást befejezve, dr. Korotnait letartóztatta Török Lina bűntársával együtt s e hó 15-én átadta a fenyítő törvényszéknek, mely az ügyészség indítványára Drill Béla bírót bizta meg a vizsgálattal, ki nyomban megkezdte a vádlottak vallatását.

Eddig 14 ezer forintnak eltolvajlása van megállapítva.

Még az a gyanús fölmerült, hogy özv. Patsu Miklósnet Korotnai úgy mérgezte volna meg, a holttestet tehát valószínűleg bonezolni fogják.

A bünszálak azonban a halottrabló orvos ellen még egyre bogozódnak. Hir szerint Halász Olivér földbirtokos és orsz. képviselő szintén följelentést tett ellene, mert állítólag atyját, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Halász Gézát szintén megrabolta Korotnai. Halász Olivér ugyanis elhunyt atyja szekrényében a remélt 60 ezer forint helyett csak 300 forintot talált.

A vádlottak az Alkotmány-utcai törvényszéki fogházban vannak szigorú őrizet alatt. Korotnai a börtönben örültséget színlel, követve egy hirneves börtönbeli elődjének példáját. Hogy örült-e tényleg, azt az orvosszakértők fogják megállapítani. A vérlázító büntény további folyamatát lapunk következő számában fogjuk közölni.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Többeknek. A F. U. szerkesztősége nem ad ki naptárt. Megakartuk ugyan kísérteni egy külön naptár kiadását, fel is szőlítottuk olvasóinkat, valjon hajlandók lennének-e megrendelni, de oly esékély érdeklődést tapasztaltunk, hogy ily nagy kiadással járó vállalkozásba teljes bizonytalanra nem mehettünk bele.

Baitl Ferencz urnak. Réz-gálicz is, vas-gálicz is van I-ső és II-od osztályu, a mint azt piaczi ártudósításunkból is láttatja. Megrendelhető a Magyar Gazdák Szövetkezeténél (Bpest, Alkotmány-utca 31). Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

Gotai János urnak. Forduljon Kühne Ferencz méhészeti cikkek kereskedéséhez (Buda, Atilla-utca), hol mézet is kaphat. Tessék előbb árjegyzéket kérni.

Molnár István urnak. Az amerikai fajszőlőt bátran használhatja homokos földbe; a föld megforgatása (sigolozása) feltétlenül szükséges, mert ez az alapja a szőlő disztlésének.

Sipos András urnak. Az 1. és 28. sz. mind elfogyott.

Valastyán Mihály urnak. A 44-ik szám elfogyott.

Dobry József urnak. Az elmaradt számokkal nem rendelkezvén, kárpótlásul januárig küldjük a lapot.

Juhos András urnak. Intézkedtünk. Az elmaradt számokért kárpótlásul deczemberig kapja a lapot.

Sima Mihály urnak. A ezimváltozást nem jelentette be nálunk, ezért nem kapta meg a lapokat. Szíveskedjék oda írni, a hol előbb lakott, a lap még mindig oda jár, onnan küldjük el; mi a 41—44. számmal nem rendelkezünk.

Marits Pál urnak. A főváros által hirdetett mezőéri állásokra vidékiek is folyamodhatnak. A feltételeket készséggel megküldi a polgármesteri hivatal, ha e végett hozzáfordul.

Fehér László urnak. Kérdésére úgy hirtelenben nem válaszolhatunk. Utánna nézünk a dolognak s majd tudatjuk.

Sztraka János urnak. Utánna nézünk valamely könyvkereskedőnél.

K. P. J. Ősi. Az 1886. évi törvény életbelépte óta az idei a harmadik képviselőválasztás. Az előbbieket csakugyan akkor voltak, amint Ön levélben írta.

Jankováczi olvasókör. Rézgálicz a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetnél, (Budapest, Alkotmány-utca 31.) rendelhető meg legjutányosabban; tessék árjegyzéket kérni.

Többeknek. Négy- és hatsoros árpavetési czélokra megrendelhető a kisbéri ménésbirtok igazgatóságánál.

Mártonfi János urnak. Ha nem érti, hogy mit jelent ez a deákos szó: *agrárizmus*, nem mi vagyunk a hibásak, mert ezt magyarázzuk minduntalan. Agrárizmus a föld érdekeit védő politika fogalmát jelenti; agráriusok azok, akik olyan politikát akarnak, amely a földművelők és a kisiparosok létérdekeit megőrzi és biztosítja. Ezzel szemben a liberálizmus = szabadelvűség a szabad gazdálkodást jelenti, az az: *úljen mindazki úgy, ahogy tud.* Természetes, hogy ilyen rendszer mellett az erős megemészti a gyengét, a nagy a kicsit. Ezért küzdenek ellene az agráriusok, akiket ilyenformán a *kisemberek védelmezőinek* is tekinthetünk. Sok olyan deákos szót használnak még főként a politikai életben, amelyekre magyar kifejezés nincsen, de aki érdeklődik a dolog iránt és olvassát, az könnyen megértheti, hogy miről van szó. Mi lehetőleg kerüljük az idegen szavakat, de ha mégis használnánk olyanokat, amelyeknek helyes jelentősége felől olvasóink nincsenek tisztában, készséggel megadjuk a felvilágosítást minden hozánk fordulónak.

F. J. urnak Kun-Madaras, **B. K.** urnak Zenta, **E. L.** urnak Baráthely. Kiállítási sorsjegyeiket nem huzták ki.

Lederer János urnak. Köszönjük az értesítést. Magunk is örülünk, hogy *Jeszenszky* Ferencz a függetlenségi párt zászlóját győzelemre vitte.

Hagymás Sándor urnak. Hogy az adószedők helyesen járnak el, azt mi, miután az ügy állását nem ismerjük részletesen, nem is állapíthatjuk meg. Tessék a legközelebbi adóhivatalnál a felülvizsgálatot kérni, a mit hivatalból megtenni tartoznak.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, november hó 21-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) *Buza* 79—81 kg. *tiszavidéki* 8.05 frttól 8.25 frtig, *pestvidéki*

8.00 frttól 8.20 frtig, *fehértmegyei* 8.05 frttól 8.20 frtig, *bácskai* 7.95 frttól 8.15 frtig, *bánsági* 7.95 frttól 8.15 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.60 frttól 6.75 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 4.10 forinttól 4.45 frtig, *égetni való* 62—64 kg. 5.10 frttól 5.90 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg. 6.50 frttól 8.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 6.00 frttól 6.05 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.15 frttól 4.17 frtig.

Liszt ára 100 kgként.

Sz.: 0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

13.40 12.70 12.40 11.90 11.40 11.00 10.50 8.70 7.00.

Buzakorpa, finom 3.50—4.60, durva 3.40—4.20 frt. zsákkal együtt.

Egyéb magvak: *vörös lóhere:* 40—52 frt; *lucerna* 45—50 frt; *mazai komócsin* 26—28 frt; *mák* 22.00—24 frt; *bab* fehér nagyszemű 7.25—8.00 frt, — *törpe* 8.25—8.75 frt, *tarka* 6.—6.75 frt; *lencse* 8—16 frt, *borsó* 8.50—10.00 frt. *Köles* 5.25—5.50 forint, *Kendermag* 8.75—9.00 frt.

Repeze: 10.50—12.00.

Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörért* 360—380 frtig; *középmínőségűért* 250—335 frtig; *gyenge minőségűért* 170 frtig; *hízott magyar ökörért* mm.-ként élősúlyban 28—31 frtig, *hízott tarka ökörért* 25—27. frtig. *Fejős tehén*, magyar fajta 70—100 frtig, *tarka* 90—150 frtig darabonként. *Élő borjú* 1 kgr., élősúlyért fizetnek minőség szerint 38—47 krt. *Vágott borjú* 1 kgr. hussúlyért fizetnek 60—64 kr.

Juhvásár: *hízalt ürü* páronként 15.50—21.50 frt *feljavított juh* 10.50—14.50 frt, *kiverő juh* 6.50—11.50 frt *kecske* 8—12 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgrkint élősúlyban. 40% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 320—380 kilogr. nehéz sertésért 50—51 kr. vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 54—56 kr.

Baromfivásár. Lud páronként 3.30—5.50 krig, kaesa 2.10—2.80 krig, tyuk 1.10—1.35 krig, esirke 65—1.30 krajezárig, kappan 1.60—2.00 pulyka 3.00—4.50 krig.

Takarmányvásár. *Régi széna* 2.10—2.80 frt, *muhar* 2.00—2.60 frt, *zsupszalma* 1.80—1.95 frt, *alomszalma* 1.45—1.60 frt.

Vegyesek. *Tojás* forintonként 35—42 darab. *Szalonna* 45—48 kr. *Vaj* Ia. 80—160 kr., IIa. 70—120 kr. *Olvasztott vaj* 60—100 kr. *Méz* sárga esurgatott 32—33 kr. *Viaszk* 1.45—1.65 kr. *burgonya* sárga 1.60, rózsa 1.40, közönséges 70—80 kr. *paprika* 20—45 frtig, hüvelyes paprika 26 frt métermázsánként.

Mütrágyák. *Thomas-salak* 18—20% 2.80—3.40 frt. *Kálitrágya* 20—22% 2.75—3.40 frt. *Vasgálicz* Ia. 3.40—3.75 frt, *Vasgálicz* IIa. 2.75—3.25 frt. *Rézgálicz* 24.—25.— frt. (100 krgként Budapesten.)

Első magyar gazdasági gépgyár

• részvény-társulat •

GŐZCSÉPLŐINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágo felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

C Z I M:

ELSŐ MAGY. GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

BUDAPESTEN.

Czímre ügyelni tessék.

Különleges árak borsosított gépekben.

ORSZAGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessenffy Aristid, Komjáthy Béla, Péchy Tamás, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szónyi Zsigmond, Sztáray István gróf, Teleki Sándor gróf.
Vezérigazgató: Szónyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítva fe a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltőbbek

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **igazgatóság Budapest**en, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügy-nökségek**.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csak a kamattal tökéis törlesztik. Lebonvóltás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő eskü és telekkönyvi kivonat, kataszterir. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Cím:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körut 39. sz. Legnagyobb Ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Előfizetőinket kéri jűk,
hogymegrendeléseknél a „**Független Ujság**”-ra hivatkozni sziveskedjenek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STOWASSER J.
hangszergyáros, csász. és kir. udvari és hadsereg szállító
BUDAPEST, II. ker. Lánchíd-utca 5.
Ajánlja saját gyártmányú fuvó-, vonó- és ütőhangszereit és azok alkatrészeit valamint kitűnő hangú czimbalmait.
Községi és tüzoltói zenekarok felszereléséhez szükséges fuvóhangszerek a legjutányosabb árban és legelőnyösebb feltételek mellett szállítanak. **Mindennemű hangszerek javítása a legolcsóbb ár mellett eszközöltetnek. Régi hangszerek becsereztetnek.** Erős orgonahangú harmonikákból külön árjegyzék kérendő.

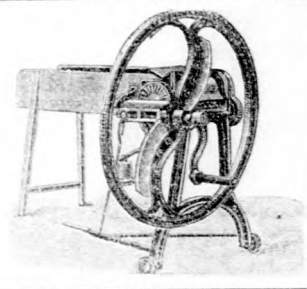
Megjelent és lapunk kiadóhivatalánál megrendelhető:
Honfoglaló őseink históriája
(Magyarország ezredéves története).
Irtta: **ALPÁRI LAJOS.**
A mű röviden és érdekesen tárgyalja Magyarország ezredéves történetét, melyet minden magyar ember, kell, hogy ismerjen. A szöveget 8 szép nagy kép díszíti.
A Független Ujság előfizetői 20 krért, nem előfizetők 25 krért rendelhetik meg.

Kwizda-féle Restitutionsfluid
cs. és k. kiz. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy palaezkkal frt 1.10 o. é. több mint 30 év óta udvari istállóiban valamint katonai és polgári nagyobb istállóiban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficzomodások, az inak merevsége s más ily alkalmakkor; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.
Valódi eskü is akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszer-tárban és droguerianban.
Főraktár: Kwizda Ferencz János
Cs. és k. oszl.-magy. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszer-tárban, Korneuburg, Bécs mellett.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körut sarok.

<p>A szövetkezet ezélja: I. Olesó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hiteleznyújtás a tagok részére.</p> <p>Tűz és jég elleni biztosítások közvetítése. Sürgőnyezim: Mezőgazdák Budapest. Hivatalos óra 129-1-ig s 2-5-ig. Áruraktár czime: M. Á. V. ny. pályaudvar XX. sz. raktár.</p>	<p>Bizomány-osztály. Hadseregellátás. Gabonaeladás. Erőtakarmányok vétele. Fedezeti tőzsdei kötések.</p> <p>Áru-osztály. Osszes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben. Műtrágyák. Építkezési anyagok. Gazdasági vasneműek.</p>	<p>Gyapju, hizott marha és sertés bizományi értékesítése. Vetőmag-osztály. Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak. bérrostálása. Gazdasági géposztály. M. kir. állam. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetkezeti képviselősége. A „bergedorf Eisenwerk” tejjgazdasági gépgyár kizárólagos képviselöte.</p>	<p>Adrience Platt & Co. new-yorki kaszáló, marokrakó és kékvető gépeinek kizárólagos képviselöte. V. Vermorel-féle Eclair-permetező kizárólagos képviselöte. Csenka-Bánki-féle petroleum-motorok mezőgazd. képviselöte. Mindennemű kipróbált szolid kivitelű gazdasági gép jutányos beszerzése. Gazdasági géptelemek, malmok, takarmányos és tejes kamarák berendezése.</p>
---	--	---	--

A szövetkezet alapszabályait s havonkiint kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen s bérmentve megküldi.

Szecs-kavágók

járgány- és kézi-hajtásra,

Répavágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID” darálógépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

Friedlaender József

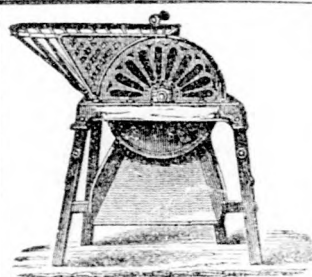
gépgyára.

Budapest,

VIII., Kerepesi-ut 17.

Az összes gazdasági
gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen
és bérmentve.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek a jövő év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban fognak megtartatni.

Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografiallag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Csak 2 frt 60 kr!

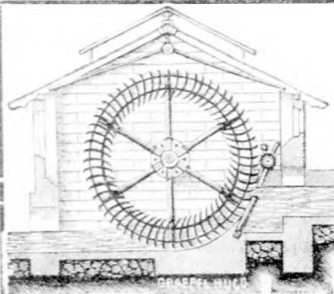
Nickel rem. erős zsebóra, szépen díszített tokkal másodpercz mutatóval 2 frt 60 kr. nickel rem. zsebóra, zománcz-számlappal másodpercz mutatóval, minden 25-30 órában felhuzandó, kitéhető szerkezetű 3 frt 20 kr., nickel rem. zsebóra, művészileg vésett tokkal, másodpercz mutatóval, legfinomabb 4 frt 10 kr. — Tula rem. zsebóra 5 frt. Mindez egyedül

KUN IMRE,

műorás- és ékszerész-től szereshető be

Budapest, Doh-utca 72.

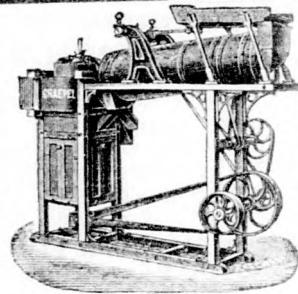
Minden arany- és ezüstáru hallatlan olcsó áron. 5 pár nehéz ezüst evőeszköz 7 frt, 14 karátos aranygyűrűk 2 frt 40 és feljebb. Arany női rem.óra 13 frt és feljebb. Ezüst rem. zsebóra 6 frt. kettős fedéllel 8 frt és feljebb. Arany gyermekfülbevaló 1 frt 60 és feljebb. Ezüst láncok 2 frt és feljebb. Ebresztő óra 2 frt. A nálam vásárolt árúk jóságáért és valódiságáért **10 évi írásbeli jótállást** nyújtok. Javítások 2 évi jótállással. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vizikerekek, turbinák, gőzgépek,
gőzkazánok minden nagyságban örlő-
malmok és egyéb ipartelepek üzeméhez.

Örlőmalmok, vámmalmok

berendezését és átalakítását a legjobb rendszer szerint elvállal

Graepel Hugó, gépgyáros

BUDAPEST, V. ker., Külső váczsi-ut 46. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.